

รู้จักกับ EDI การรับ-ส่งเอกสารทางธุรกิจแบบอิเล็กทรอนิกส์

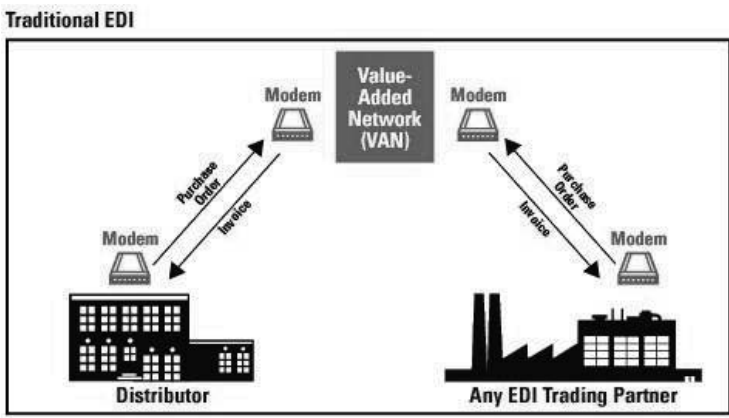
วิญญูศุทธิ์ เมาระพงษ์*

>>> สำหรับบทความตอนนี้ผมจะกล่าวถึงเทคโนโลยีที่ประเทศไทยมีการนำมาประยุกต์ใช้งานมาได้ระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและมีส่วนสำคัญในการผลักดันธุรกิจ การสื่อสารข้อมูลระหว่างคู่ค้า ตลอดจนเสริมศักยภาพให้กับภาคอุตสาหกรรมนำเข้า-ส่งออกของประเทศไทย ในฐานะที่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่นำเอาเทคโนโลยีดังกล่าวถึงนี้มาประยุกต์ใช้งานเพื่อการให้บริการภาครัฐ ผมขอแนะนำเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีนี้มาถ่ายทอด ซึ่งหวังว่าจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับองค์การธุรกิจต่อไป

EDI (Electronic Data Interchange) คือการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการรับส่งเอกสารธุรกิจระหว่างหน่วยงานตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไปที่มีมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยผ่านเครือข่ายสื่อสาร เช่น สายโทรศัพท์ สัญญาณดาวเทียม เป็นต้น หรืออีกนัยหนึ่ง คือการใช้สื่อ หรือรูปแบบทางอิเล็กทรอนิกส์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือเอกสารธุรกิจ เช่น ใบสั่งซื้อสินค้า ใบุชีราคาสินค้า ใบส่งของ รายงาน ฯลฯ ภายใต้มาตรฐานที่กำหนดไว้

* ที่ปรึกษาโครงการประจำกระทรวง ICT สังกัดสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การรับ-ส่งเอกสารข้อมูลดังกล่าว จะถูกกระทำภายใต้มาตรฐานความปลอดภัยระดับหนึ่งเพื่อป้องกันมิให้คู่แข่งทางการค้าสามารถดึงข้อมูลของตนเองไปใช้ได้ ซึ่งหากมีการใช้ EDI ในกิจกรรมต่างๆ อย่างครบวงจรแล้ว จะช่วยให้ไม่ต้องอาศัยเอกสารต้นฉบับที่ต้องตรวจสอบโดยพนักงานหรือป้อนข้อมูลซ้ำอีก ซึ่งสามารถสนับสนุนให้องค์การธุรกิจเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอน การทำธุรกิจที่ต้องใช้เอกสารเป็นพื้นฐาน ไปสู่การทำธุรกิจภายใต้สื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่จำเป็นต้องใช้กระดาษอีกต่อไป ในการทำงานตามขั้นตอนของระบบ EDI นี้จำเป็นต้องใช้กระดาดระบบคอมพิวเตอร์ขององค์กรต่างๆ จะต้องมีส่วนการสื่อสารเป็นระบบเปิด คือเป็นระบบที่ใช้ฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) ที่ไม่ปิดกั้นการติดต่อจากโลกภายนอก โดยการใช้มาตรฐานที่เป็นสากล เช่น UN/EDIFACT, IEEE, ACM, ISO เป็นต้น ซึ่งได้กำหนดและวางกฎเกณฑ์ของการส่งผ่านหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้คอมพิวเตอร์ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถติดต่อและรับ/ส่งข้อมูลกันได้โดยไม่จำกัดยี่ห้อของอุปกรณ์

EDI ทำงานอย่างไร

การแลกเปลี่ยนเอกสารธุรกิจในระบบ EDI มีขั้นตอนการทำงานระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้ส่งกับเครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้รับ ดังนี้

1. ผู้ส่งเอกสาร EDI (Sending System)

● เริ่มต้นฝ่ายผู้ส่งต้องมีโปรแกรมสำหรับบันทึกข้อมูลของเอกสารต่างๆ เช่น invoice ใบขนสินค้า เป็นต้น โปรแกรมนี้ผู้ส่งอาจจะพัฒนาเองหรือใช้โปรแกรมที่มีอยู่ตามท้องตลาดก็ได้

- ฝ่ายผู้ส่งบันทึกรายละเอียดของเอกสารต่างๆ เข้าสู่โปรแกรม
- ฝ่ายผู้ส่งตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่บันทึกเข้าโปรแกรมอีกครั้งก่อนที่จะส่งไปให้ผู้รับ

● ผู้ส่งสั่งให้โปรแกรมดำเนินการส่งข้อมูลไปให้ฝั่งของผู้รับ เมื่อได้รับคำสั่งโปรแกรมของผู้ส่งก็จะทำการคัดแยกข้อมูลที่ต้องการส่งจากรฐานข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่พร้อมจะถูกแปลงเป็นเอกสาร EDI

● ซอฟต์แวร์ EDI (Translation Software) จะทำการแปลงข้อมูลที่ต้องการส่งให้อยู่ในรูปแบบของเอกสาร EDI หรือที่เรียกว่าเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น EDIFACT Format

● จากนั้นก็เป็นหน้าที่ของชุดคำสั่งสำหรับการติดต่อสื่อสารข้อมูล (Communication Protocol เช่น VAN Protocol หรืออื่นๆ) ที่ทำหน้าที่ส่งข้อมูลไปยังผู้ให้บริการ EDI

2. ผู้ให้บริการ EDI (VANS: Value added Network System)

ระบบโปรแกรมของฝั่งผู้ให้บริการ EDI จะมีกระบวนการทำงานดังต่อไปนี้

● ตรวจสอบสิทธิการใช้งานบริการ EDI ของผู้ส่ง เช่น ตรวจสอบรหัสผ่าน เป็นต้น

● เมื่อได้รับข้อมูลจากผู้ส่งแล้วทำการแปลงข้อมูลจากมาตรฐานหนึ่ง ไปเป็นอีกมาตรฐานหนึ่งสำหรับกรณีที่ผู้ส่งและผู้รับใช้มาตรฐาน EDI ที่แตกต่างกัน

- ตรวจสอบข้อมูลว่าตรงตามมาตรฐานหรือไม่
- นำเอกสาร EDI ที่ได้รับจากผู้ส่งไปเก็บไว้ใน Mailbox ของผู้รับ

3. ผู้รับเอกสาร EDI (Receiving System)

เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้รับจะดำเนินการดังต่อไปนี้

● ผู้รับติดต่อมายังเครื่องของผู้ให้บริการ EDI ผ่านเครือข่ายสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เพื่อรับเอกสารที่อยู่ใน Mailbox ของตน

● อ่านเอกสาร EDI (ในรูปแบบของ EDIFACT Format) จาก Mailbox ของตนและส่งข้อความตอบรับแจ้งให้ผู้ส่งทราบว่าได้รับข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

● ซอฟต์แวร์ EDI (Translation Software) จะทำการแปลงเอกสาร EDI ให้อยู่ในรูปแบบที่ผู้รับเอาไปใช้งานภายในองค์กรได้

● เครื่องคอมพิวเตอร์ของผู้รับจะนำข้อมูลที่ผ่านการแปลงเรียบร้อยแล้ว (Deformed data) มาทำการประมวลผลและจัดเก็บลงในฐานข้อมูล (DB file)

อ่านต่อบทหน้า

